

realistisk i nogenfømhelst Retning, hverken i sproglig Retning eller med Hensyn til Naturvidenskaberne. Man har anset over, at man ved vort lærde Skolevæsen tog altfor lidt Hensyn til de Folk, som igrunder styre Verden, ialfald paa ydre Maade, nemlig Naturvidenskabsmændene, og man er paa en vis Maade vred over, at saa mange Genier opstaae udenfor de lærde Skoler. Dette er naturligvis uberettiget; thi det er vist, at hvorledes vi end indrette den lærde Skole, kan den kun fremme, hvad der er i Mennefsjælen; at den skulde skabe Noget, var en for stor Fordring at stille. At der fremstaaer Genier ogsaa udenfor de lærde Skoler, er altsaa naturligt, men at Naturvidenskaberne, og hvad dermed staaer i Forbindelse, paa den anden Side have været stedmoderlig behandlet, kan man ikke nægte. — Vil nu imidlertid den omtalte Overlæseselse ophøre efter det os forelagte Forslag? Ingenlunde; thi i §. 4 møder der os en Mængde Gjenstande: der møder os en 17—18 Fag, og den eneste Forskjel er i Grunden den, at man i den ene Afdeling, i den realistiske, bliver frittagen for Græsk. Man siger maaskee, at det hører med til at være et dannet Mennefs, at man kan 4 à 5 Sprog foruden sit Modersmaal, og at man kan Latin, men det er netop det, jeg benægter. Man kan meget godt være en kraftig Charakter, man kan meget godt lære at kjende sig selv, man kan godt skrive en Stil, ja en god Stil, og man kan godt være baade aandbevægelig og aandbøvkelig, uden at have gennemgaaet den classiske Dannelse. Jeg forstaaer ligesaa lidt som det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Frederiksen), der talte igaar, hvorfor man skal fordre alle disse Ting som Betingelse for at komme ind paa Universitetet. Lad dem, som ville, gaae der ind og høre, — Salene ere, saavidt jeg veed, ikke overfyldte, — og de, som ikke kunne eller ikke ville høre, ville snart blive kjede af at gaae der. I England finder noget Egnende Sted; ved Londonuniversitetet kan man, som bekjendt, blive indskrevet, uagtet man kun har lært eet Sprog, og uagtet man slet ikke har bestjæftiget sig med de classiske Videnskaber. Jeg tror ogsaa, det er sandt, hvad afdøde Professor Sjørgensen har

sagt i en Afhandling: „Naar man vil sige den simple Sandhed, er det den, at en stor Mængde Studerende slet ikke have Brug for en saa gennemført human Dannelse“ — han mener dermed den classiske Dannelse, og man kan blive en meget god Læge, Comptoirmand, Procurator, Dommer, Præst, „i alt Falb paa Landet“ — tilføjer han rigtignok — „uden at have tilegnet sig den.“ Jeg tror ogsaa, at det er sandt, hvad den omtalte Doctor i Philosophien har sagt, nemlig at de fleste glemme de classiske Sprog efter 9 à 10 Aars Forløb. I §. 5 fremtræder der desuden efter min Mening en ny Indskrænkning for den private Virksomhed, idet man ifølge den efter 6 Aars Forløb eller efterat have gennemgaaet de 6 Classer, kan tage Examen og dermed faae den samme Ret, som de, der have taget Afgangsexamen af høiere Grad for Realdisciple, tidligere have havt; ogsaa dette vil efter min Mening hemme den private Virksomhed. — Jeg kan altsaa ikke indrømme, at Lovet indeholder noget Fremskridt eller nogen væsentlig Forbedring. — Den samme Tid vil dog fremdeles blive spildt, og man vil bestandig have det Syn, at Drengene paa 9—10 Aar gaae i Latinskolen i Foræning med Clever, som ere blevne 20, 21, 22 Aar gamle. Jeg kan hverken ansee det Gue eller det Andet for heldigt; thi at Børnene komme der saa unge, medfører, at det kun er Næge og Begynstigebe, hvis Sønner kunne komme der, og heller ikke kan jeg ansee det for rigtig, at unge Mennefsker paa 20—22 Aar skulle gaae der; det er efter min Opfattelse en Alder, hvori det ikke er passende at gaae i Latinskole. Denne Ulempe kan jeg navnlig paa ingen Maade see er afhjulpen ved det forelagte Forslag og ligesaa lidt bliver Overlæseselsen afhjulpen, men den væsentligste Indvending er, at der ingen Forbindelse søges tilveiebragt imellem det communale og det lærde Skolevæsen. Jeg vilde helst see disse to Ting behandlede i samme Plan. Dersom imidlertid det nærværende Lovforslag havde indeholdt et Fremskridt, hvad jeg virkelig ikke kan see, det gjør, skulde jeg dog have givet det min Stemme, men som det foreligger, kan jeg ikke gjøre det, thi det